

Sygn. akt III Ca 1867/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Gabriela Sobczyk

Protokolant Beata Michalak

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2015 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko A. N.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Żorach

z dnia 24 września 2014 r., sygn. akt I C 1002/12

oddala apelację.

SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Ca 1867/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 września 2014r. Sąd Rejonowy w Żorach oddalił powództwo o zapłatę kwoty 682,02zł z ustawowymi odsetkami do dnia 31 maja 2012r.

W uzasadnieniu wskazał, że pozwem wniesionym dnia 31 maja 2012 roku powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanej A. N. kwoty 682,02 złote wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 maja 2012 roku do dnia zapłaty, a nadto zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że w dniu 19 listopada 2009 roku strony zawarły umowę o ubezpieczenie nr (...). Pozwana w umowie zobowiązała się do opłacania składki w zamian za ochronę udzielaną przez powoda. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym oraz Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych - w przypadku braku powiadomienia o wypowiedzeniu umowy, nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy. Pozwana nie zapłaciła wynikającej z umowy składki w terminie. Powód zawiadomił o powyższym pozwaną oraz wezwał do zapłaty należności.

W sprzecznie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 9 lipca 2012 roku, a następnie na rozprawie w dniu 3 lipca 2013 roku pozwana A. N. wniosła o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu pozwana podniosła, że wypowiedziała umowę ubezpieczenia, wysyłając faksem oraz listem poleconym stosowne oświadczenie. Ponadto, od przedstawiciela powoda uzyskała telefoniczne potwierdzenie o prawidłowym wypowiedzeniu umowy.

Jednocześnie pozwana wniosła o zobowiązanie powoda do przedłożenia stosownych dokumentów na okoliczność wypowiedzenia umowy (k. 42).

Sąd Rejonowy ustalił, że strony w dniu 4 sierpnia 2008 roku zawarły umowę ubezpieczenia na okres 12 miesięcy. Pozwana nie chciała kontynuować umowy, więc wypowiedziała ją, wysyłając stosowne oświadczenie listem poleconym. Twierdziła przy tym, że wypowiedziała umowę również przy pomocy faksu, ale tego nie zdołała wykazać. Tymczasem powód na wezwanie Sądu udzielił informacji, że w systemie powoda nie zarejestrowano faksu z wypowiedzeniem przedmiotowej umowy. Sąd rejonowy wskazał, że przyczyną tego są prawdopodobnie popełniane przez obie strony pomyłki przy oznaczaniu numeru polisy. Z dołączonych do pozwu dokumentów wynika, że pierwszą polisę zarejestrowano pod numerem (...), polisę dotyczącą przedłużenia tej umowy zarejestrowano pod numerem (...), zaś wezwanie do zapłaty skierowane do pozwanej w dniu 18 marca 2010 roku dotyczyło jeszcze innej umowy (...) o numerze (...).

Ten ostatni numer umowy został też podany w pozwie, a polisa z dnia 19 listopada 2009 roku, dołączona do pozwu dotyczy wniosku o numerze (...).

Sąd Rejonowy wskazał, że pozwana również popełniła błąd, gdyż wypowiadając umowę wskazała numer (...) zamiast (...). Niezależnie od powyższego, niewątpliwie wypowiedzenie umowy ubezpieczenia wpłynęło do powoda listem poleconym w dniu 5 sierpnia 2009 roku. W tej sytuacji powód uważał, że doszło do zawarcia następnej umowy na kolejne 12 miesięcy, dlatego też wystawiono polisę w dniu 19 listopada 2009 roku z okresem ubezpieczenia od 4 sierpnia 2009 roku do 4 sierpnia 2010 roku.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Wskazał, że zapewnieniu nieprzerwanej ochrony ubezpieczeniowej służy tzw. klauzula prolongacyjna, która przewiduje "milczące" zawarcie umowy ubezpieczenia na następny okres 12 miesięcy. Dochodzi do przedłużenia stosunku ubezpieczeniowego z mocy ustawy. Jeżeli posiadacz pojazdu nie jest zadowolony ze świadczonej przez zakład ubezpieczeń ochrony i na następny 12-miesięczny okres ubezpieczenia chce zawrzeć umowę z innym zakładem ubezpieczeń, musi powiadomić o tym zamiarze dotychczasowy zakład ubezpieczeń najpóźniej w dniu poprzedzającym upływ okresu ubezpieczenia, składając stosowne oświadczenie wyrażające wolę niezawierania umowy, zwane wypowiedzeniem. Jeśli tego nie uczyni, przez następne 12 miesięcy jest zobligowany do korzystania z ochrony świadczonej przez dotychczasowy zakład ubezpieczeń.

Pozwana wypowiedziała zawartą z powodem umowę ubezpieczenia na piśmie i przesłała listem poleconym. Przesyłka wpłynęła do powoda w dniu 5 sierpnia 2009 roku, a więc jeden dzień po upływie okresu ubezpieczenia (okoliczność bezsporna). Niemniej jednak, pozwana najpóźniej w dniu 3 sierpnia 2009 roku oddała pismo w polskiej placówce pocztowej w Ż., w przeciwnym razie przesyłka nie dotarłaby do powoda do W. w dniu 5 sierpnia 2009 roku. W przekonaniu Sądu Rejonowego oddanie przesyłki listowej w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego jest równoznaczne z powiadomieniem zakładu ubezpieczeń o wypowiedzeniu w ustawowym terminie. Przy takim założeniu pozwana skutecznie wypowiedziała powodowi umowę ubezpieczenia. W konsekwencji w ocenie Sądu Rejonowego nie doszło do przedłużenia stosunku ubezpieczenia na następny 12-miesięczny okres i na pozwanej nie ciążył obowiązek zapłaty składki dotychczasowemu zakładowi ubezpieczeń.

Sąd Rejonowy wskazał, że problem obliczania terminu w związku z klauzulą prolongacyjną został rozwiązany poprzez dodanie w art. 18 cytowanej ustawy przepisu w brzmieniu: w przypadku nadania oświadczenia o wypowiedzeniu lub odstąpieniu od umowy ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w art. 4 pkt 1-3, przesyłką listową, za chwilę

jego złożenia uważa się datę nadania oświadczenia w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego (art. 18 ust. 3; ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 roku o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z dnia 29 września 2011 roku).

Z powyższych względów Sąd Rejonowy powództwo oddalił, mając na uwadze treść art. 61 § 1 k.c., art. 18 i art. 28 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Apelację od tego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości. Zarzucił mu naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233§1kpc poprzez przyjęcie błędnych ustaleń faktycznych odnośnie materiału dowodowego przedłożonego w sprawie oraz wyprowadzenie z materiału ustaleń faktycznych odnośnie materiału dowodowego przedłożonego w sprawie wniosków z niego niewynikających poprzez przyjęcie, że pozwana dokonała skutecznego wypowiedzenia umowy OC pojazdu. Zarzucił ponadto naruszenie prawa materialnego a to art. 28 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym oraz Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez błędną jego wykładnię i przyjęcie, że do umów ubezpieczenia OC pojazdów zawartych przed nowelizacją tej ustawy mają zastosowanie przepisy powyższej ustawy po nowelizacji. Zarzucił też naruszenie art. 61 kc poprzez błędną wykładnię oraz przyjęcie, że pozwana złożyła skuteczne oświadczenie woli dotyczące wypowiedzenia umowy podczas gdy z powyższego przepisu wynika, że oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią.

Stawiając te zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 682,02zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 maja 2012r., zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania za I instancję oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania odwoławczego.

W uzasadnieniu skarżący zwrócił uwagę na treść art. 6 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011r. (Dz. U. 2011 nr 205 poz. 1210) nowelizującej ustawę o ubezpieczeniach obowiązkowych, zgodnie z którym do umów ubezpieczenia zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji. Wniosła też o przeprowadzenie rozprawy pod swoją nieobecność, przedstawienia przez powoda dowodów w postaci wypowiedzenia umowy ubezpieczenia wysłanego faxem oraz nagrania rozmowy telefonicznej z pracownikiem (...) potwierdzające poprawność tego wypowiedzenia wysłanego również faxem dwa dni przed wygaśnięciem umowy ubezpieczenia OC zawartej z (...) SA.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Ustalenia Sadu Rejonowego uznać należy za prawidłowe, ustalenia te Sąd Okręgowy podziela i czyni własnymi.

Jakkolwiek zawarty w apelacji argument dotyczący obowiązywania art. 6 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011r. (Dz. U. 2011 nr 205 poz. 1210) jest trafny, to jednak uznanie jego trafności nie dało podstaw do uwzględnienia apelacji. Zgodnie z tym przepisem, do umów ubezpieczenia zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Zatem zmiana art. 18. ust.3 dokonana ustawą z dnia 19 sierpnia 2011r. z mocą obowiązującą od 11 lutego 2012r. nie ma zastosowania do niniejszej sprawy, skoro żądania pozwu związane jest z zdarzeniami zaistniałymi w 2008r. i 2009r. Zgodnie z tym zmienionym przepisem art. 18 ust.3, w przypadku nadania oświadczenia o wypowiedzeniu lub odstąpieniu od umowy ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w art. 4 pkt 1-3, przesyłką listową, za chwilę jego złożenia uważa się datę nadania oświadczenia w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego.";

Tym samym nie może mieć w niniejszej sprawie znaczenia okoliczność, że przed upływem terminu określonego w art. 28 ust.1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym oraz Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych pozwana nadała na pocztę oświadczenie o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia OC.

Mimo trafności wskazanego zarzutu apelacja nie odniosła skutku z przyczyn wskazanych poniżej.

Zgodnie z art. 321kpc, sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Przepis ten ustanawia związanie sądu zarówno wysokością żądania, jak i jego podstawą faktyczną. Tymczasem, w niniejszej sprawie w uzasadnieniu pozwu powód podał, że w dniu 19 listopada 2009 roku strony zawarły umowę ubezpieczenia nr (...). Dołączony do wniosku druk polisy wskazuje w nagłówku innym numer ((...)) poprzedzając go zapisem: „do wniosku”. Powstała zatem w sprawie wątpliwość co do tożsamości tej polisy z polisą oznaczoną w pozwie. Sąd Rejonowy zwracał się do powoda o jej wyjaśnienie (k. 43), mimo zakreślenia powodowi terminu, kwestia numeracji nie została wyjaśniona. Nadmienić należy, że numer wskazany na polisie z 19 listopada 2009r.(„do wniosku (...)”) jest inny niż numer polisy poprzedniej dotyczącej pozwanej ((...)), zatem wyjaśnienie zawarte w piśmie powoda z 23 lipca 2013r. jest nietrafne. Niewątpliwie zatem, skoro wskazana rozbieżność w numeracji nie została wyjaśniona, to brak tego wyjaśnienia, stosownie do art. 6 kc obciąża powoda. Zatem nie można uznać, aby dokument dołączony do pozwu był tożsamy ze wskazanym w pozwie.

Podnieść nadto należy, że zgodnie z art. 28 ust.2 pkt 1, zawarcie następnej umowy nie następuje, pomimo braku powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli nie została opłacona w całości określona w umowie składka za mijający okres 12 miesięcy.

Poza zatem okolicznością, że pozwana nie powiadomiła w terminie powoda o wypowiedzeniu umowy, warunkiem zawarcia z mocy przepisu art. 28 ust.1 umowy było opłacenie pełnej składki za cały poprzedni okres ubezpieczenia.

Skoro pozwana wносиła o oddalenie powództwa, zadaniem procesowym powoda było wykazanie, że okoliczność ta zaistniała. Nie było to ani przedmiotem twierdzenia powoda ani przedmiotem zgłoszonych przez niego wniosków dowodowych.

Z polisy ((...)) wynika, że pozwana opłaciła składkę za pół roku (k.21). Zatem jeżeli poza tym powódka nie wykazała opłacenia składki za pozostały okres, to należy uznać, że z mocy art. 28 ust.2 pkt 1 ustawy do zawarcia kolejnej umowy nie doszło.

Podnieść ponadto należy, że polisa wskazana w pozwie nosi datę 19 listopada 2009r., zaś miałyby ona obejmować ochroną ubezpieczeniową okres od 4 sierpnia 2009r.

Jakkolwiek wystawienie dokumentu polisy nie stanowi warunku ważności zawarcia umowy ubezpieczenia, stanowi jednak umowny obowiązek ubezpieczyciela, wynikający z art., 809§1kc. Zważywszy na obowiązek posiadania przy sobie przez kierującego pojazdem dowodu zawarcia umowy ubezpieczenia OC, wystawienie dokumentu polisy z tak znacznym opóźnieniem oceniać należy w kontekście naruszenia obowiązku lojalności po stronie ubezpieczyciela i naruszenia przez niego zasady należytej staranności przy wykonaniu zobowiązania (art. 355§1 i 2 kc). Tym samym poza przywołanymi wcześniej przyczynami także z tego powodu w ocenie Sądu Okręgowego roszczenie pozwu nie zasługiwało na uwzględnienie z uwagi na treść art.5 kc. Jego dochodzenie w ocenie Sądu Okręgowego w przywołanych okolicznościach stanowiłoby bowiem nadużycie prawa.

Na koniec podnieść należy, że de facto powód nie zaprzeczył temu, że otrzymał fax pozwanej zawierający wypowiedzenie umowy ubezpieczenia, a zgodnie z jej oświadczeniem nadany przed upływem wymaganego w art. 28 ust.1 terminu, wskazał jedynie że w systemie powoda nie zarejestrowano faxu z wypowiedzeniem. Brak rejestracji faxu nie jest równoznaczny z jego nienadesłaniem przez pozwaną.

Z wszystkich powołanych powodów w ocenie Sądu Okręgowego apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie. Z tych przyczyn na podstawie art. 385kpc orzeczono o jej oddaleniu.

` SSO Gabriela Sobczyk